

Son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle gergüklü Rasih ve Esat Emin Beylere gayrimenkul mal verilmesi hakkında 1/404 numaralı kanun lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı: 6/1615

14 - VI - 1932

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Gergüklü Rasih ve Esat Emin Beylere gayrimenkul emval verilmesi hakkında Maliye vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 9 - VI - 1932 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Harbi umumî esnasında filen merkezle rabitası fekkedilerek mahsur ve muavenet ve imdattan bilküllüye mahrum bulunan Yemen kıtasındaki kolordunun temini maişet ve istirahatı uğrunda ibrazı fedakârı ettiği ve millî mücadele zamanlarında B. M. M. Hükümetinin verdiği direktif dairesinde Hükümeti milliyeyi temsilen ifayı hüsnü hizmet ettiği mübrez Heyeti vekile reisi ve Erkânı harbiye reisi Müşir Fevzi Paşa Hazretleri ve Dahiliye vekâleti tarafından yazılan 18-X-1337 tarih ve 6784 numaralı ve keza 26 Mayıs, 11 Temmuz 1339 tarih ve 17307 ve 1487/22860 numaralı muharrerat mündericatından ve Devlet hizmetinde bulunması hasebile Gergükteki emlak ve arazi sine tesahüp edemediği Gergük mutasarrıflığı ve Irak Dahiliye Vezirinin konsolosluğumuzca da musaddak iki kıta mazbatasını mefadından anlaşılın son Yemen Valisi Mahmut Nedim Bey, Gergükteki mallarına tesahüp etmesine İngilizlerin mâni olduğundan ve halen İstanbulda pek perişan bir halde bulunduğundan bahisle geçinmesine medar olabilecek emlak verilmesini talep etmiş ve vaktile Gergükte bir Türk cemiyeti teşkil ve İngilizlerin tazyiki üzerine ana vatana iltica etmiş olan Rasih ve Esat Emin Beyler de mülteci sıfatı ile mukaddema İstanbulda kendilerine verilen birer ev ile hisseli dükkândan, dükkânların bazı eşhas tarafından şayan tasarruf olunmasına mebnî izalei şüyuları zmnında mahkemece satılması mecburiyeti hâsıl olarak binnetice bu dükkânlardan mahrum kalıp müşkül vaziyete düştüklerini beyan ile İstanbulda kendilerine emlak verilmesini istemişlerdir.

Evvelce kendilerine borçlanma kanunu ile tahsis edilmiş olan emvalin satılması neticesinde bunlara tesahüp edemedikleri ve esasen hali hazırda istitaatları bu malların bedelini tediye kâfi gelmediği anlaşıldığı ve verilecek malların bilâ bedel temlik bir kanunu mahsusa mütevakıf bulunduğu cihetle ellerinden dükkânları alman Rasih ve Esat Emin Beylerle hiç mal almamış bulunana son Yemen Valisi Mahmut Nedim Beyle 26 - III - 1931 tarih ve 1785 numaralı kanunla

esbak Musul ve Gergük mebusları Nuri Bey ve arkadaşlarına verildiği gibi ihtiyaçlarına göre evvelce verilenlerle beraber yekûnu kıymeti kanun lâyihasında tayin ve işaret olunan miktarı tecavüz etmemek üzere İstanbulda, olmadığı halde diğer mahallerde millî veya ermenilerden met-rük emvalden münasiplerinin verilmesi muvafık olacağı teemmül edilerek esbabı mucibesi tanzim kılınmıştır.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 169
Esas No. 1/404

27 - VI - 1932

Yüksek Reisliğe

Son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Gergüklü Rasim ve Esat Emin Beylere gayrimenkul emval verilmesi hakkında Maliye vekâletince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 9 - VI - 1932 tarihli ietimarında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasile esbabı mucibesinin takdim edildiğine dair olan Başvekâletin 14 haziran 1932 tarih ve 6/1615 numaralı tezkeresi encümenimize havale bu-yurulmuş olduğundan Maliye vekili Beyin huzurile mütalea ve tetkik olundu.

Encümenimiz serdedilen esbabı mucibeye nazaran son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Ger-güklü Rasih ve Esat Emin Beylere meccanen gayrimenkul mal verilmesini esas itibarile kabul eylemiş ise de Mahmut Nedim Beyle Rasih ve Esat Emin Beylerin vaziyetleri arasında fark bulunduğu kana-atine de varmıştır. Filhakika Mahmut Nedim Beyin gerek harbi umumî esnasında ve gerek millî Hükû-met zamanında bulunduğu vazifede iyi hizmetleri mesbuk olmuş ise de vazifede asıl olan kemalile ifa-yı hizmet olduğuna ve kendisinin halen tekaüt maaşı almakta olduğuna nazaran yalnız millî Hükümet emrinde vazife almış bulunmasından dolayı Iraktaki emvaline tesahüp edememekten mütevellit zara-rına karşı olmak üzere bu zata beş bin lira kıymetinde meccanen gayrimenkul verilmesi münasip göröl-müştür.

Rasih ve Esat Emin Beylerin vaziyetine gelince; bunlar mücerret millî emelin tahakkuku uğrunda çalışmış bulunmak dolayısıyla Iraktaki mülklerine tesahüp edemeyecek vaziyete düşmüşlerdir. Esasen bu hakları tanıyarak evvelce de kendilerine borçlanma kanununa tevfikan mal verilmiş ve fakat hissei şayialı olması dolayısıyla bilâhare bu malın mahkeme kararile satılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Bu noktaı nazarlardan halen her türlü yardımdan mahrum kalan bu zevata Hükümet tarafından teklif edilen miktarlarda mal verilmesi kabul olunmuştur.

Yalnız verilecek malın miktarını ifade etmek üzere iradı gayrisafi miktarını esas ittihaz et-mekten ise bina iratları vergisi kanununa göre tesbit edilecek kıymeti esas ittihaz etmeği daha münasip görmüştür.

Bu suretle yeniden hazırlanan lâyihayı Umumî heyetin tasvibine arz ederiz.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâ.				
Gümüşaue	Konya	Konya	Tokat	Çorum	Erzurum	Isparta	Kayseri
<i>H. Fehmi</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>K. Zaim</i>	<i>Süreyya</i>	<i>Mustafa</i>	<i>Aziz</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>A. Hâlmî</i>
Niğde	Elâziz						
<i>Faik</i>	<i>H. Tahsin</i>						

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Gergüklü Rasih ve Esat Emin Beylere gayrimenkul emval verilmesine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiyede ikamet etmek ve türk vatandaşlığı sıfatını haiz bulunmak şartile vatanî hizmetlerine binaen son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Gergük Türk cemiyeti mebusu Rasih ve Gergüklü Esat Emin Beylere, vergiye matrah olan hali hazırdaki senevî gayrisafi iratları 1200 lirayı geçmemek üzere meccanen gayri menkul mal verilir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 -- Bu kanunun hükmünü icraya Maliye vekili memurdur.

9 - VI - 1932

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>		<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Şeref</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali-Rana</i>	<i>Muhlis</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle Gergüklü Rasih ve Esat Emin Beylere gayrimenkul emval verilmesine dair kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiyede ikamet etmek ve Türk vatandaşlığı sıfatını haiz bulunmak şartile bina iratları vergisi hakkındaki 11 temmuz 1931 tarih ve 1837 numaralı kanunun on dördüncü maddesinin ikinci fıkrası mucibince tayin edilecek kıymetlere göre son Yemen valisi Mahmut Nedim Beyle beş bin ve Gergüklü Rasih ve Esat Emin Beylerin her birine dokuz bin lira kıymetinde meccanen gayrimenkul mal verilir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye vekili memurdur.